
MARIJAMPOLĖS KOLEGIJOS 2021-2022 m. m. I KURSO STUDENTŲ ADAPTACIJOS YPATUMAI

Parengė
Lektorė R. Klasavičienė

Adaptacijos (lot. adaptatio – prisitaikymas, priderinimas) sąvoka vartojama tiek gamtos, tiek socialinių mokslų srityje.

Studento studijų sėkmė, jo pasirengimo profesijai kokybė priklauso nuo jo adaptacijos aukštojoje mokykloje. Dažnai studentai turi persiorientuoti ir mokytis kitaip, negu buvo įpratę. Tenka prisitaikyti ne tik prie naujų mokymosi sąlygų, kontaktuoti su nauja aplinka. Iš išorės jauną žmogų reguliuoja tam tikra informacija (mokslo, technikos žinios), reikalavimai (taisyklės, normos, vertybės), pavyzdžiai, etalonai, stimuliaciniai mechanizmai (bausmės, paskatinimai), iš vidaus – motyvacijos, poreikiai, interesai, vertybės. Veikiant šiems reguliaciniams mechanizmom, susikuria tokia vidinė elgesio programa, kuri įgalina jį pamažu adaptuotis prie naujos mikroaplinkos reikalavimų, o vėliau tapti aktyviu, kūrybingu aukštosios bendruomenės nariu. Tokios reguliuojamos sąveikos rezultatas tas, kad individas įgyja asmeninį ir socialinį statusą. Įvairių mokslininkų atliktų tyrimų rezultatai rodo, kad mokymosi sėkmė aukštojoje mokykloje priklauso ne tik nuo dėstytojų kompetencijos, studijų programos, bet ir nuo subjektyvių studento veiksnių (mokymosi tikslų, motyvų, interesų, poreikių, vertybių) ir gebėjimo pereiti nuo pažintinės veiklos prie profesinės specialisto veiklos. Išskiriamos sąsajos tarp žmogaus adaptacijos ir gebėjimo spręsti problemas tai yra, kuo silpnesnis asmenybės potencialas, tuo mažesnis asmens pajėgumas spręsti kylančias problemas (A. Juodraitis, 2003). Netinkamai vykstant adaptacijos procesui, studentams sunkiau suvokti jiems keliamus edukacinės aplinkos reikalavimus, nesugebant prie jų prisitaikyti, nusiviliant savo profesijos pasirinkimu. Sėkminga studento adaptacija svarbi, norint pasiekti teigiamų mokymosi nuostatų ir gerų mokymosi rezultatų, kurie, neabejotinai susiję su gera savijauta studijų metu. Kiekvieno žmogaus adaptacijos eiga ir trukmė yra subjektyvi. Būtina efektyvaus būsimųjų specialistų rengimo sąlyga – derinti ugdymo tikslus su motyvaciniu – vertybiniu mokymosi veiklos pagrindu, gebėjimu įveikti pasitaikančius sunkumus pradėjus studijuoti, sunkumus, kuriuos iššaukė pandemija.

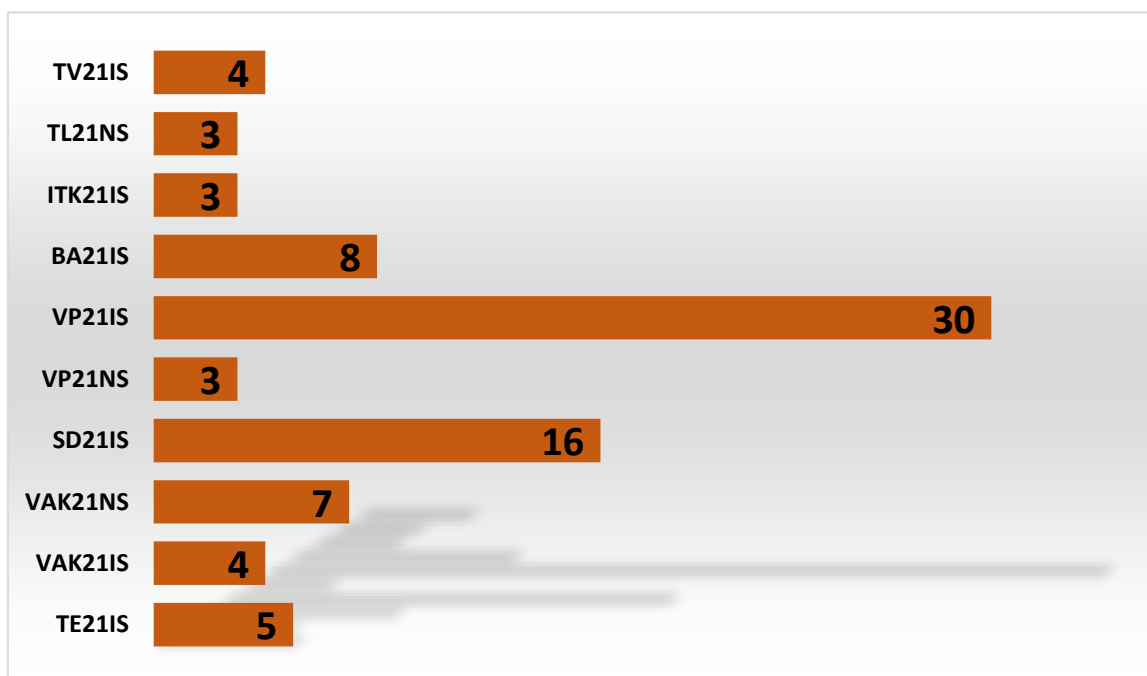
Nustatyta, kad pirmo kurso studentų adaptacija bus lengvesnė ir studijos sėkmingesnė, jeigu tam aukštojoje mokykloje bus skiriamas didesnis dėmesys. Todėl Marijampolės kolegijoje vykdoma pirmo kurso studentų apklausa, kurios dėka siekiama išsiaiškinti, su kokiais sunkumais jie susiduria, kokios jų nuomone, mokymo(si) sunkumų priežastys.

TYRIMO REZULTATAI

- TYRIMO TIKSLAS: Įvertinti I kurso studentų mokymosi motyvus, prisitaikymą prie naujų mokymosi sąlygų, kontaktavimą kolegijos aplinkoje.
- RESPONDENTAI: **83** Marijampolės kolegijos pirmo kurso studentai.
- TYRIMO METODAI:
Kiekybinis tyrimo metodas – anketinė apklausa, statistinė duomenų analizė.
- TYRIMO LAIKAS: 2021 m. gruodžio – 2022 m. sausio mėn.

Apklausoje dalyvavo 83 Marijampolės kolegijos pirmų kursų studentai. Iš jų 74 moteriškos lyties ir 9 vyriškos lyties pirmakursiai. Įdomu tai, kad šiais mokslo metais pirmakursių grupę sudaro 33,7 % studentų atvykusių iš Vilniaus, 32,5 % - iš Kauno miestų. Vadinasi, net du trečdaliai (66,2%) studentų yra iš šių didmiesčių. Yra atvykusių iš Plungės, Šiaulių, Raseinių, Utenos, Jurbarko, Alytaus, Vilkaviškio, Kalvarijos, Anglijos ir Vokietijos miestų. Tik 8 pirmakursiai iš Marijampolės. 4 studentai nenurodę savo gyvenamosios vietos. Studentų amžiaus vidurkis - 27 metai. Jauniausiam - 18, vyriausiam 51 metas.

Kokių grupių studentai ir kiek jų atsakė į anketos teiginius galime matyti 1 paveikslėlyje (duomenys pateikiami skaičiais):

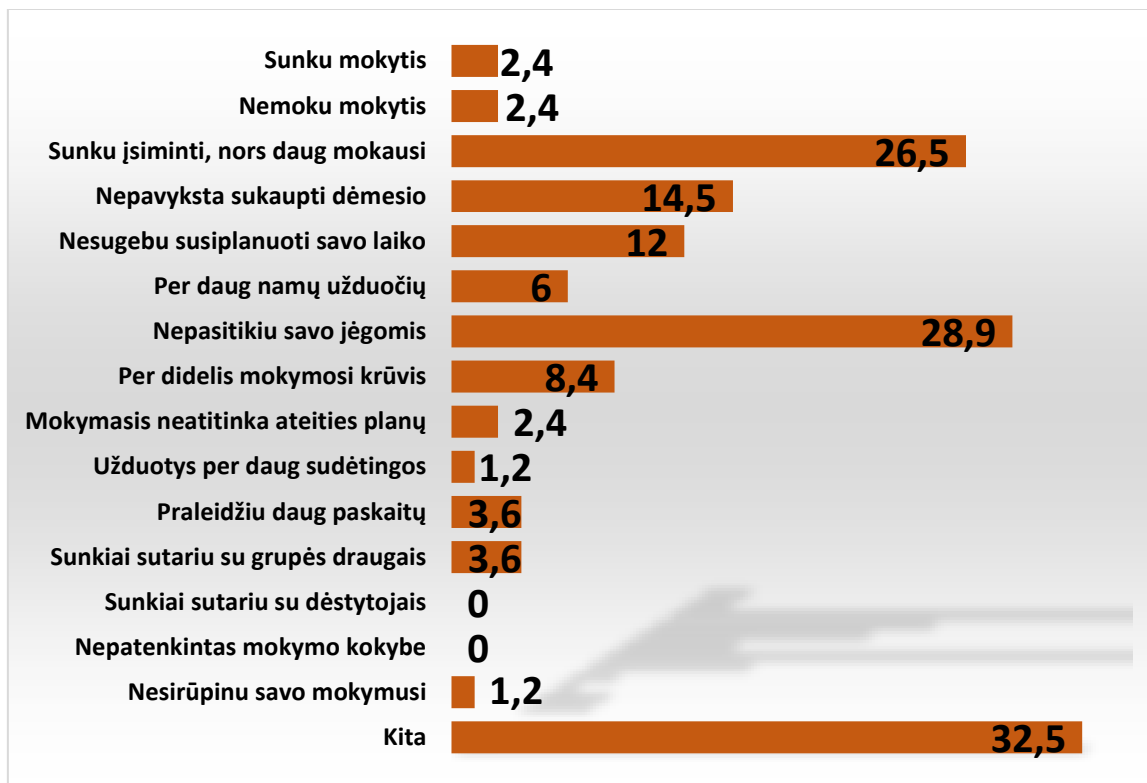

1 pav. Dalyvavusių apklausoje studentų skaičius.

Neatsakė į anketos klausimus ITK21NS grupės pirmakursiai.

Studentai įvardino, su kokiais sunkumais jie susidūrė kolegijoje (2 pav). Beveik trečdalis studentų fiksavo, kad nepasitiki savo jėgomis, kad sunku įsiminti, nors daug mokosi. Šiemet išaugo nepasitikinčių savo jėgomis studentų skaičius. Pasitikėjimas savimi, savo jėgomis yra vienas iš sėkmingas studijas sąlygojančių veiksnių. Daugelį nevargina mokymosi krūvis, namų užduotys, studentai neišskyrė užduočių sudėtingumo. Kai kas nurodė laiko planavimo (12 %) ir dėmesio sukaupimo sunkumą (14,5%) Bendravimas su dėstytojais pasiteisino, nes nei vienam studentui nesukėlė jokių sunkumų. Džiugina tai, kad visi respondentai patenkinti mokymo kokybe, beveik visi rūpinasi savo mokymusi. 32,5 % respondentų (27 pirmakursiai) pateikė savo nuomonę užpildydami nuorodą „kita“. Studentai nurodė, kad sunku derinti darbą su mokslu, kad reikalaujama galimybių paso, kad per trumpą laiką daug tarpinių atsiskaitymų, kad trūksta pinigų. Didžioji dalis atsakymų, kad „kol kas viskas gerai“, „sunkumų neturiu“, „viskas sekasi puikiai“, „man viskas

tinka“, „neturiu problemų“ ir pan.

2 pav. Studentų įvardijami sunkumai (procentine raiška), su kuriais jie susidūrė kolegijoje.

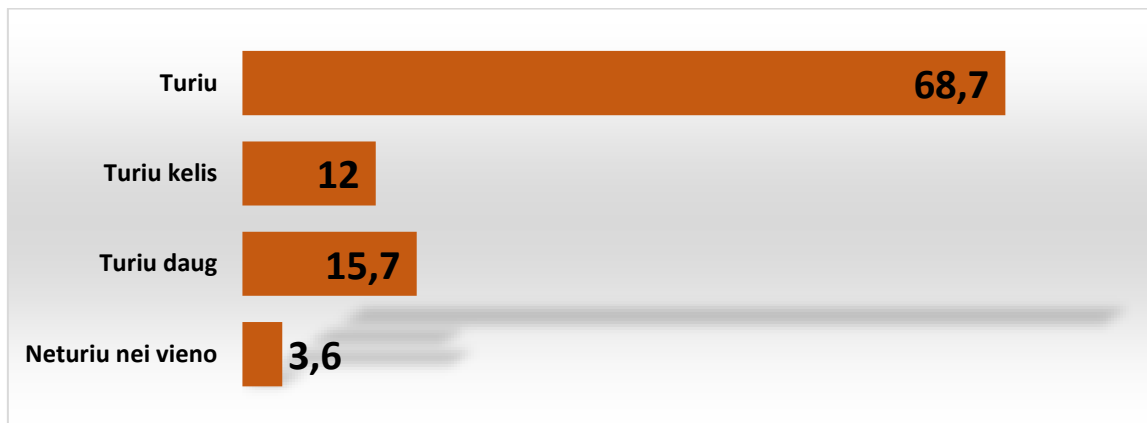
Studentai nurodė, kokios priežastys sukeliančios įvairius sunkumus (3 pav.) Jas galima suskirstyti į dvi grupes: priežastys susiję su dėstytojų darbu ir priežastys susiję su pačiais studentais.

3 pav. Priežastys, sukeliančios mokymosi sunkumus (procentais)

21,5 % studentų, žymėjo laiko trūkumą, susijusį su per didele mokymosi medžiagos apimtimi. Tai daugiausia nuorodų gavusi priežastis, kuri iššaukė pirmakursiams mokymosi sunkumus. (cituojau: „apie vieną savarankišką užduotį jau galvoji, užduodama dar kita, trečia ir ketvirta...“) 15,7% studentų nurodė, kad trūksta tikslių nuorodų apie užduočių atlikimą. Savikritiškai, kad nepakankamai moka savarankiškai mokytis, kad trūksta įgūdžių, naudojant aktyviuosius mokymosi metodus.

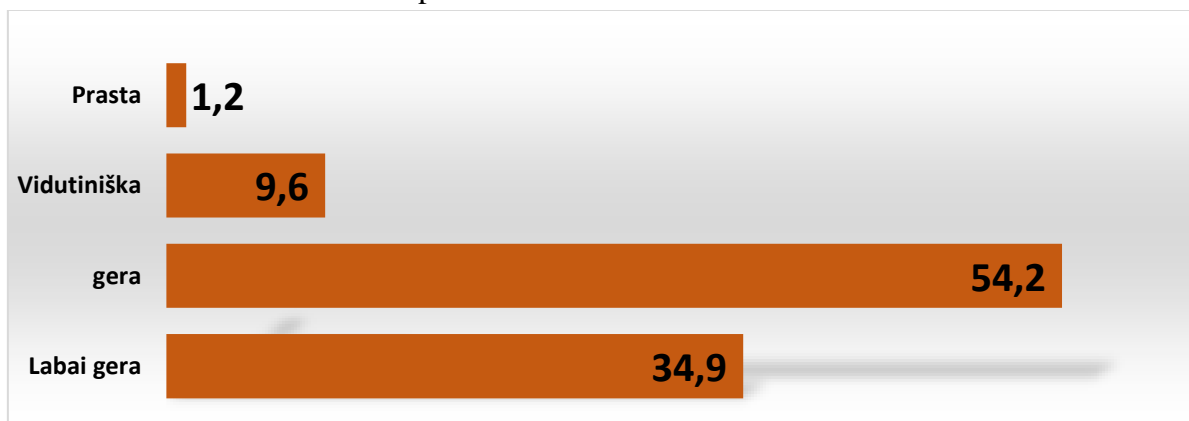
Studentai turi interesą, poreikį mokytis. Pirmakursiams netrūksta mokymosi motyvų. O mokymosi motyvacija turi dvi paskirtis: pirma, ji reikalinga pradedant studijuoti, inicijuojant patį mokymąsi ir antra, ji turi būti palaikoma studijų procese, kad būtų išlaikomas įsitraukimas į mokymąsi. Vadinasi, daugeliui studentui šios mokymosi motyvacijos paskirtys sėkmingai funkcionuoja. Ir dar, galima daryti prielaidą, kad tai svarbus rodiklis dėstytojams, dėstantiems studijų dalykus pirmame kurse, kuriems pasisekė žadinti studentų motyvaciją, padedant studentams atrasti vidinius motyvatorius, išvelgti teigiamas perspektyvas, susijusias su studijomis. Išryškėjo svarbus sėkmingos adaptacijos rodiklis – visi studentai turi tinkamas mokymosi sąlygas. Kitas priežastis nurodymai pirmakursiai fiksavo savo atidėjimą rytdienai paskirtus darbus arba juos atliekant paskutinę dieną, darbo ir mokslo sunkų suderinamumą, laiko planavimą, jo trūkumą. Daugiausia šioje grafoje buvo rašoma, kad viskas gerai, sekasi puikiai, su sunkumais nesusidūriau, priežasčių nėra, neturiu problemų.

4 pav. **Draugų turėjimas.**

4 pav. matome, kad pirmakursiai turi draugų, turi su kuo pasitarti, nors bendradarbiavimą sunkino karantino laikotarpis. Galima interpretuoti, kad užsimezgę ryšiai vienu su kitais yra susiję su ankstesnėmis pažintimis, nutariant kartu studijuoti ir pan.

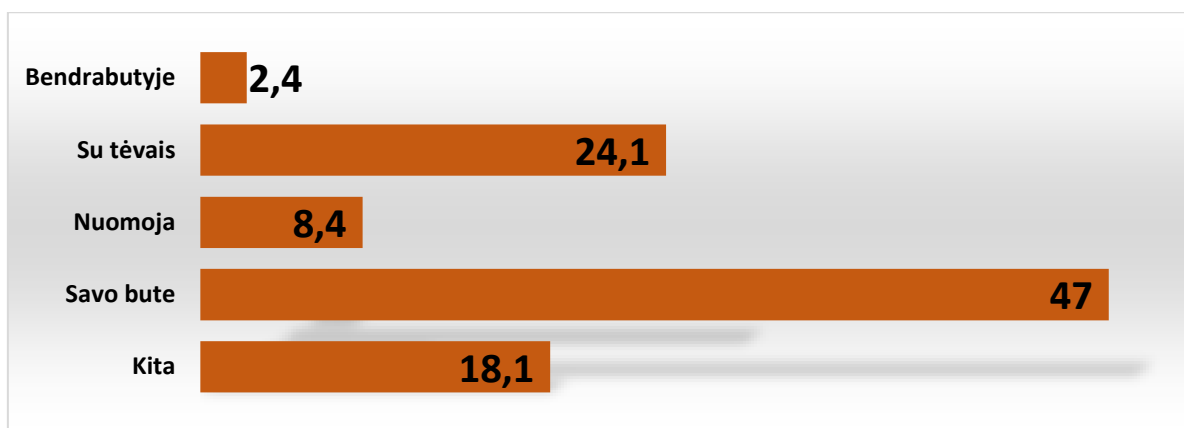
Gan aukštas studentų sveikatos įsivertinimo rodiklis. (5 Pav.) 89,1 % pirmakursių ją vertino kaip gerą ir labai gerą. Vadinasi, didžioji dauguma pirmakursių yra sveiki. Savo sveikatą įvertino vidutiniškai ir prastai 10,8% pirmakursių. Vadinasi, galima daryti prielaidą, kad tie studentai susiduria su sveikatos problemomis.

5 pav. **Sveikatos įsivertinimas**

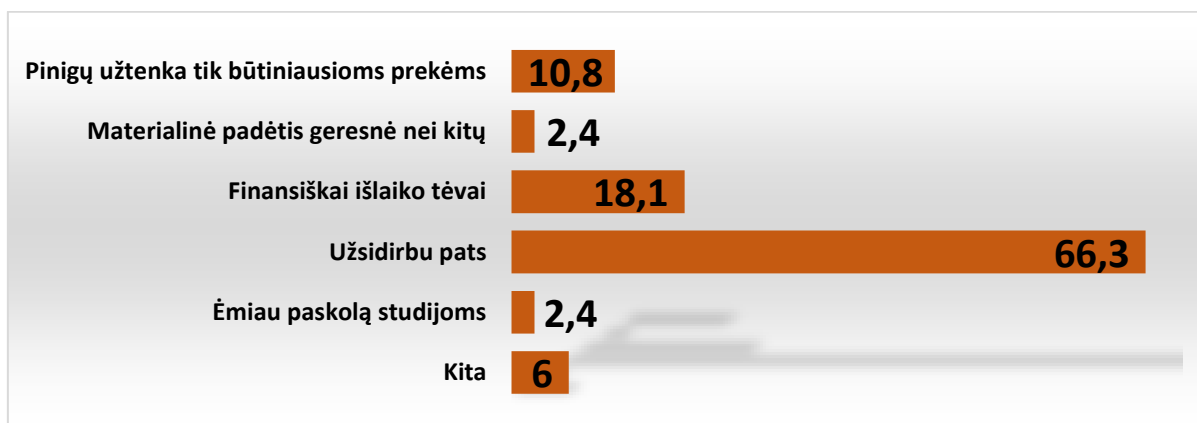
Įdomūs duomenys gauti iš studentų, nurodant jiems gyvenamąją vietą (6 pav.) Studentai beveik nesinaudoja bendrabučio paslaugomis. Net 47 % jų gyvena savo bute, 24,1% - su tėvais, 8,4%

- nuomoja. Įvardindami kitus variantus užpildė įrašais: „savo name“. Vadinasi, daugelio studentų gyvenimo sąlygos yra geros.

6 pav. Studentų gyvenamoji vieta.

Daugiau nei pusė (66,3%) studentų įvertindami savo materialinę padėtį teigė, kad užsidirba patys. 18,1% - finansiškai išlaiko tėvai. 10,8% pirmakursių susiduria su finansiniais sunkumais, nes nurodė, kad pinigų užtenka tik būtiniausioms prekėms. 6% įrašydami savas mintis nuorodoje „kita“, akcentavo, kad pinigų užtenka viskam ko nori, kad finansinė padėtis yra jo/jos asmeninis reikalas, kad gera materialinė padėtis, kad yra vyro išlaikomi, kad yra įsipareigoję finansinėms įstaigoms Vadinasi, materialinė padėtis daugelio pirmakursių yra gera.

6 pav. Studentų materialinė padėtis.

Apibendrinant galima teigti, kad kiekvieno žmogaus adaptacijos eiga ir trukmė yra subjektyvi. Džiugu, kad gauti studentų apklausos rezultatai rodo sėkmingą pirmakursių adaptaciją. Mokslininkų tyrimais įrodyta, kad kuo geresnė žmogaus adaptacija, tuo didesnis asmens pajėgumas geriau spręsti kylančias įvairias gyvenimiškas ir su studijomis kolegijoje susijusias problemas. Šiomet išaukęs nepasitikinčių savo jėgomis studentų skaičius, fiksuojančių savo išiminimo problemas. Vadinasi, studentų savijautą kolegijoje adaptacijos laikotarpiu galima stiprinti, stiprinant jų savęs vertinimą, siūlant atminties lavinimo būdus, daugiau dėmesio skiriant jų savarankiškoms (mokyti – tai atrasti) studijoms, naudojantis kolegijos bibliotekos, skaityklos šiandieninėmis galimybėmis. Kuratoriams skatinti bendravimą tarp grupės narių, organizuojant po paskaitines veiklas, aktyvinant draugų neturinčius ir išvelgiančius grupės narių nedraugiškumą studentus. Dėstytojams apgalvoti studentams teikiamų užduočių kiekį, aiškiai, tiksliai instruktuojant apie užduočių atlikimo ir jų vertinimo sistemą.

2022 m. vasario mėnuo
Lektorė Rima Klasavičienė